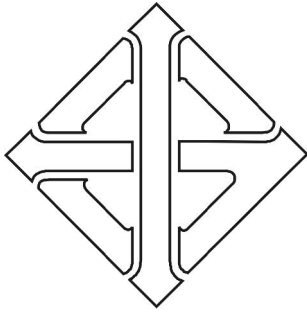

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

THAI INDUSTRIAL STANDARD

มอก. 2563 - 2555

การจัดการหน่วยดับเพลิง สำหรับสถานประกอบการ

FIRE BRIGADE MANAGEMENT FOR WORKPLACES

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 13.220.01

ISBN 978-616-231-273-1

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
การจัดการหน่วยดับเพลิง
สำหรับสถานประกอบการ

มอก. 2563 - 2555

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3300

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 129 ตอนพิเศษ 105 ง
วันที่ 4 กรกฎาคม พุทธศักราช 2555

คณะผู้จัดทำร่างมาตรฐาน
มาตรฐานการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ

ประธาน

นายสุกิตติ เจตย์วุฒิ

กรมธุรกิจพลังงาน

กรรมการ

นายพิชณะ จันทรานวัฒน์

บริษัท พีวชั่นคอนซัลแตนท์ จำกัด

นายชาญณรงค์ ไวยพจน์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นายธรรมบุญ เสงฆ์กุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

นายวิทยา เมฆจำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

นายสมเจตน์ สดประเสริฐ

สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ

นายศิริศักดิ์ จันทะระ

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

นายสมพงษ์ ไกรอุดม

นายไพบุลย์ โพธิ์อุไร

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กรรมการและเลขานุการ

นายดิลก เลิศเกรียงไกรยิ่ง

บริษัท นิปปอนเคมีคอล จำกัด

ประเทศไทยมีกฎหมายและข้อบังคับจากหลายหน่วยงานในการบังคับให้สถานประกอบการต้องมีมาตรการในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ทำให้สถานประกอบการมีความยุ่งยากที่จะต้องพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมาย สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จึงร่วมกันจัดทำมาตรฐานฉบับนี้ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับสถานประกอบการ เพื่อให้หน่วยดับเพลิงในสถานประกอบการมีความเป็นมาตรฐานที่สอดคล้องกับข้อกำหนดกฎหมาย และเป็นไปตามความมุ่งหมายของสถานประกอบการในการป้องกันและระงับอัคคีภัย จึงกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการขึ้น

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ จัดทำขึ้นตามความร่วมมือด้านการกำหนดมาตรฐานระหว่างสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกับสมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้กำหนดขึ้น โดยใช้ข้อมูลจากผู้ทำ ผู้ใช้ และเอกสารต่อไปนี้ เป็นแนวทาง

OSHA	Occupational Safety and Health Administration, Code of Regulation - Titles : 29 Labor (Standards - 29 CFR), Standard Number : 1910.156 Title : Fire brigades.
OSH	Occupational Safety & Health Regulation, Part 31 Fire Fighting
มอก. 18001-2542	ระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย : ข้อกำหนด
สถ. - วสท. 2548	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ : มาตรฐานการป้องกันและระงับอัคคีภัย 2548
มอก. 358-2531	การใช้และซ่อมบำรุงภาชนะทนความดัน
มอก. 332-2537	เครื่องดับเพลิงชนิดผงเคมีแห้ง
มอก. 881-2532	เครื่องดับเพลิงยกหิ้ว : คาร์บอนไดออกไซด์
มอก. 882-2532	เครื่องดับเพลิงยกหิ้ว : โฟม
มอก. 695-2530	ท่อส่งน้ำดับเพลิง : ท่อพับ

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้พิจารณามาตรฐานนี้แล้ว เห็นสมควรเสนอรัฐมนตรีประกาศตาม มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

ฉบับที่ ๔๔๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕)

ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พ.ศ. ๒๕๑๑

เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
การจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ มาตรฐานเลขที่ มอก. ๒๕๖๓-๒๕๕๕ ไว้ ดังมีรายละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

หม่อมราชวงศ์พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิวัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

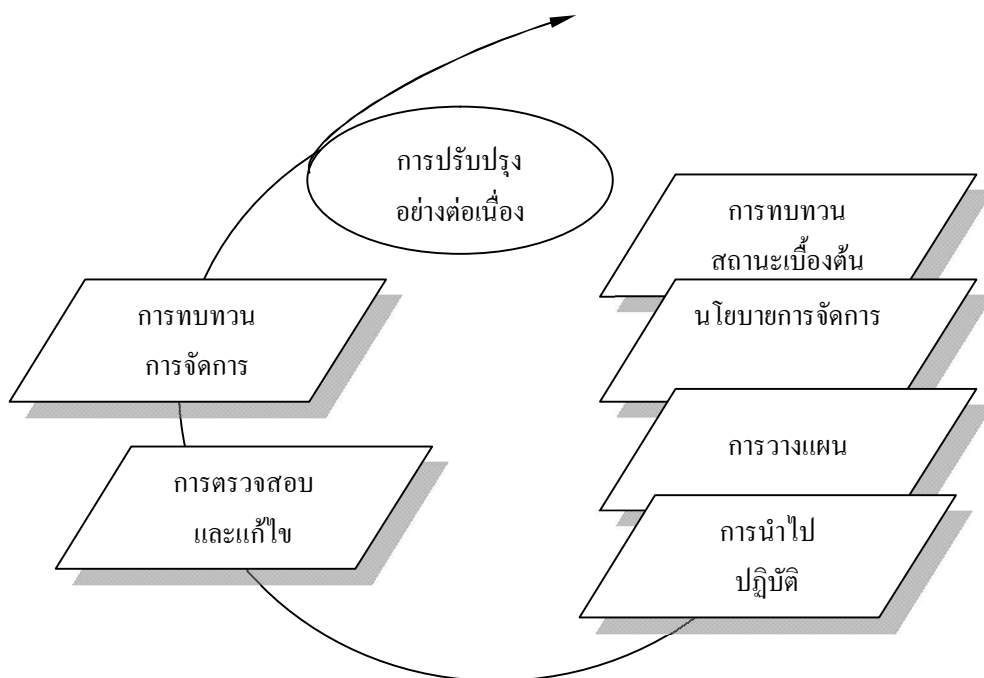
การจัดการหน่วยดับเพลิง

สำหรับสถานประกอบการ

1. ขอบข่าย

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ครอบคลุมข้อกำหนดการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการในด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม โดยไม่รวมถึงการดับไฟฟ้าและการดับเพลิงอากาศยาน ซึ่งมาตรฐานนี้ประกอบด้วย การทบทวนสถานะเบื้องต้น นโยบายการจัดการ การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และแก้ไข การทบทวนการจัดการ และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงการจัดหน่วย การกำหนดหน้าที่บุคลากร คุณสมบัติบุคลากร การจัดงบประมาณ การกำหนดเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อบรรลุนโยบายประสงค์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบการ

องค์ประกอบของระบบการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการประกอบด้วยขั้นตอนตามรูปที่ 1

รูปที่ 1 องค์ประกอบของระบบการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ

(ข้อ 1.)

2. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 การประเมินความเสี่ยง (risk assessment) หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ถึงปัจจัยหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุทำให้อันตรายที่มีและที่แอบแฝงอยู่ ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ และอาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การเกิดเพลิงไหม้ การระเบิด การรั่วไหลของสารเคมีหรือวัตถุอันตราย โดยพิจารณาถึงโอกาสและความรุนแรงของเหตุการณ์เหล่านั้น ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดอันตราย หรือความเสียหายแก่ชีวิตทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อม
- 2.2 การชี้บ่งอันตราย (hazard identification) หมายถึง การแจกแจงอันตรายต่าง ๆ ที่มีและที่แอบแฝงอยู่ ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการทุกขั้นตอนตั้งแต่การรับจ่าย การเก็บ การขนถ่ายหรือขนย้าย การใช้ การขนส่ง วัตถุดิบ เชื้อเพลิง สารเคมีหรือวัตถุอันตราย ผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบพลอยได้ กระบวนการผลิต วิธีการปฏิบัติงาน เครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และกิจกรรมหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ
- 2.3 การจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ (fire brigade management for workplace) หมายถึง กิจกรรมและวิธีปฏิบัติที่เป็นระบบและประสานงานกันในองค์กร เพื่อสามารถจัดการหน่วยดับเพลิงในสถานประกอบการให้บรรลุเป้าหมายในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานประกอบการ
- 2.4 สถานประกอบการ (workplace) หมายถึง สถานที่ซึ่งผู้ประกอบการใช้ประกอบกิจการเป็นประจำ และหมายความรวมถึงสถานที่ซึ่งใช้เป็นที่ผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำ
- 2.5 หน่วยดับเพลิง (fire brigade) หมายถึง หน่วยงานภายในสถานประกอบการที่นายจ้างจัดตั้งขึ้น เพื่อให้มีหน้าที่ในการดับเพลิง ซึ่งรวมถึงหน่วยดับเพลิงภายนอกที่มีสัญญาจ้างกับสถานประกอบการด้วย และหน่วยงานดับเพลิงนี้ เป็นหน่วยงานหนึ่งในการตอบโต้เหตุเพลิงไหม้ และเหตุฉุกเฉินในด้านอื่น ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยการแพทย์ฉุกเฉินหรือหน่วยรักษาความปลอดภัยในสถานประกอบการแล้วแต่กรณี
- 2.6 นักดับเพลิง (fireman) หมายถึง ลูกจ้างของหน่วยดับเพลิงที่นายจ้างแต่งตั้งให้มีหน้าที่เป็นนักดับเพลิงอาชีพ รวมถึงลูกจ้างของหน่วยดับเพลิงภายนอกที่มีสัญญาจ้างกับสถานประกอบการด้วย ไม่รวมถึงลูกจ้างที่ทำการดับเพลิงขั้นต้นในสถานประกอบการ
- 2.7 หัวหน้าหน่วยดับเพลิง (fire chief) หมายถึง ลูกจ้างที่นายจ้างแต่งตั้งให้ทำหน้าที่สั่งการและจัดการหน่วยดับเพลิง
- 2.8 เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน (safety officer) หมายถึง ลูกจ้างที่นายจ้างแต่งตั้งให้ทำหน้าที่แนะนำ กำกับดูแลรับผิดชอบให้พนักงานในสถานประกอบการได้รับความปลอดภัยในการทำงาน และสำรวจตรวจสอบความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นได้จากเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือ ตลอดจนสภาพแวดล้อม

ในการทำงาน เสนอให้มีการป้องกัน หรือแก้ไขปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการให้ได้มาตรฐานตามกฎหมาย

- 2.9 พนักงานสนับสนุน (supporting officer) หมายถึง พนักงานที่มีหน้าที่สนับสนุนภารกิจของหน่วยดับเพลิง เช่น พนักงานขับรถยนต์ พนักงานเลขานุการ พนักงานสื่อสาร ช่างเทคนิค
- 2.10 ผู้บัญชาการเหตุ (incident commander) หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบและสั่งการเมื่อมีเหตุเพลิงไหม้

3. ข้อกำหนดการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ

3.1 ข้อกำหนดทั่วไป

สถานประกอบการที่ต้องจัดให้มีหน่วยดับเพลิง ต้องมีการประเมินความเสี่ยงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วว่า มีความจำเป็นต้องจัดตั้งหน่วยดับเพลิงที่เหมาะสมในสถานประกอบการ เพื่อป้องกันและระงับอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้นในสถานประกอบการที่ทำให้มีผลกระทบต่อลูกค้า ลูกจ้าง ทรัพย์สิน สินค้า กระบวนการผลิต การบริการ การทำงาน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ

3.2 การทบทวนสถานะเริ่มต้น

สถานประกอบการต้องทบทวนการดำเนินงานด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่มีอยู่กับการข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องและประสิทธิภาพและประสิทธิผลของทรัพยากรที่มีอยู่ในการป้องกันอัคคีภัย

3.3 นโยบายการจัดการ

ผู้ประกอบการต้อง

- 3.3.1 กำหนดและรักษาไว้ซึ่งนโยบายที่แสดงถึงความมุ่งมั่นต่อการจัดตั้งหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ โดยการนำระบบการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการไปปฏิบัติ
- 3.3.2 กำหนดนโยบายการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการไว้เป็นเอกสาร เพื่อแสดงเจตจำนงโดยนโยบายดังกล่าว ต้องเป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจหรือนโยบายด้านการป้องกันอัคคีภัยสำหรับสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องกับการประกอบกิจการที่เหมาะสมกับลักษณะความเสี่ยงของสถานประกอบการ
- 3.3.3 แสดงเจตจำนงที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดและข้อกำหนดอื่น ๆ ของสถานประกอบการ
- 3.3.4 แสดงเจตจำนงที่จะปรับปรุงระบบการจัดการอย่างต่อเนื่อง
- 3.3.5 แสดงเจตจำนงที่จะจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอเหมาะสมในการดำเนินการตามระบบการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ

- 3.3.6 สื่อสารให้บุคลากรทั้งหมดซึ่งทำงานให้ได้รับทราบถึงความสำคัญในเรื่องของระบบการจัดการหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ และเผยแพร่สู่สาธารณะ

3.4 การวางแผน

- 3.4.1 สถานประกอบการต้องมีการชี้บ่งอันตรายและประเมินความเสี่ยง เพื่อกำหนดความสามารถของหน่วยดับเพลิงและพนักงานของหน่วยดับเพลิง อย่างน้อย ดังนี้

- (1) ชี้บ่งอันตรายและประเมินความเสี่ยงของสิ่งที่จะต้องได้รับการป้องกัน เช่น ลูกจ้าง ลูกค้า ทรัพย์สิน สินค้า กระบวนการผลิต การบริการ การทำงาน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ
- (2) ชี้บ่งอันตรายและประเมินความเสี่ยงลักษณะของกระบวนการหรือกิจกรรมในสถานประกอบการที่อาจทำให้เกิดอัคคีภัย
- (3) ชี้บ่งระดับความสามารถในการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่มีอยู่
- (4) ชี้บ่งวัตถุอันตรายที่ครอบครอง เช่น สารเชื้อเพลิง สารเคมี สารชีวภาพ วัสดุไวไฟ วัสดุมีพิษ

- 3.4.2 ระดับความรุนแรงที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดขอบเขต หน้าที่ และภารกิจของหน่วยดับเพลิงในสถานประกอบการมี 4 ระดับ ดังนี้

- (1) ระดับ 1 คือ ความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดเพลิงไหม้ที่มีความรุนแรงในระดับทั่วไป
- (2) ระดับ 2 คือ ความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดเพลิงไหม้ที่มีความรุนแรง มีขนาดใหญ่ และมีความซับซ้อนในการดับเพลิง
- (3) ระดับ 3 คือ ความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดเพลิงไหม้ที่มีความรุนแรงที่เกิดจากการครอบครองวัตถุอันตรายที่ไวไฟ เช่น ของแข็งติดไฟ น้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซไวไฟ
- (4) ระดับ 4 คือ ความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดเพลิงไหม้ที่มีความรุนแรงที่เกิดจากการครอบครองวัตถุอันตรายที่ไวไฟมาก เช่น สารเชื้อเพลิง สารเคมี สารชีวภาพ วัสดุไวไฟ วัตถุระเบิด สารที่ไม่เสถียร หรือสารที่มีผลในการทำลายอย่างรุนแรง

- 3.4.3 การวางแผนต้องพิจารณาถึงภัยคุกคามอื่นที่อาจเกี่ยวข้อง เช่น ภัยธรรมชาติหรือภัยที่เกิดจากมนุษย์

3.5 การนำไปปฏิบัติ

- 3.5.1 การจัดตั้งหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการ

ผู้มีอำนาจในสถานประกอบการต้องออกคำสั่งจัดตั้งหน่วยดับเพลิงสำหรับสถานประกอบการและแต่งตั้งลูกจ้างเป็นผู้ปฏิบัติงานในแต่ละหน้าที่ โดยระบุสายงานบังคับบัญชา อำนาจ หน้าที่ ภารกิจ จำนวนอัตรากำลัง รวมถึงสิทธิในการขอการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.5.2 ข้อบังคับการทำงานของหน่วยดับเพลิง

หน่วยดับเพลิงต้องจัดให้มีข้อบังคับในการปฏิบัติงานและให้บุคลากรทุกคนในหน่วยดับเพลิงได้รับทราบโดยทั่วถึง

3.5.3 หน้าที่ของหน่วยดับเพลิง

หน่วยดับเพลิงที่จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งต้องระบุหน้าที่อย่างชัดเจน โดยทั่วไปหน่วยดับเพลิงมีหน้าที่ดำเนินกิจกรรมหลักเพื่อการป้องกันและระงับอัคคีภัยตามคำสั่งของผู้บัญชาการเหตุการณ์ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้

- (1) ดับเพลิงในสถานประกอบการเพื่อป้องกันชีวิตผู้ปฏิบัติงานและผู้ประสพภัย
- (2) ป้องกันทรัพย์สินในสถานประกอบการจากเพลิงไหม้
- (3) บรรเทาเหตุการณ์เพลิงไหม้มิให้ลุกลามและอาจะระบุให้มีกิจกรรมรองได้ ดังต่อไปนี้
 - (3.1) ให้บริการกู้ภัยฉุกเฉินหรือการแพทย์ฉุกเฉิน
 - (3.2) ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ ชี้นำอันตรายและประเมินความเสี่ยง เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการและระเบียบปฏิบัติในด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย
 - (3.3) อบรม เผยแพร่ความรู้ ควบคุมการฝึกพนักงานดับเพลิง การฝึกซ้อมดับเพลิง การหนีไฟในสถานประกอบการประเมินและกำหนดคุณสมบัติ สมาชิกในหน่วยดับเพลิงจัดการฝึกอบรม และจัดการความรู้ให้เหมาะสมกับการกิจ
 - (3.4) บริหารจัดการ การเงิน การพัสดุ การประมาณการรายจ่ายของหน่วยดับเพลิง
 - (3.5) บำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย
 - (3.6) ฝึกอบรมทบทวนความรู้ในด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัยให้แก่บุคลากรในสถานประกอบการ

3.5.4 หน้าที่ของบุคลากรในหน่วยดับเพลิง

บุคลากรแต่ละคนในหน่วยดับเพลิงต้องผ่านการคัดเลือกและควรพิจารณาประกอบ จากคุณวุฒิ วิทยุติ ประสพการณ์ สุขภาพและสมรรถภาพร่างกายที่เหมาะสมแก่หน้าที่ และมีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย โดยทั่วไปประกอบด้วยบุคลากร ดังต่อไปนี้

- (1) หัวหน้าหน่วยดับเพลิง มีหน้าที่สั่งการและบริหารจัดการหน่วยดับเพลิง
- (2) นักดับเพลิง มีหน้าที่ในการเข้าพจญเพลิง โดยอาจมีบางคนถูกแต่งตั้งเป็นหัวหน้าชุดได้

- (3) พนักงานธุรการ มีหน้าที่ในการจัดการเอกสาร บันทึก ที่เกี่ยวข้องของหน่วยดับเพลิง
- (4) พนักงานสนับสนุน มีหน้าที่สนับสนุนภารกิจของหน่วยดับเพลิง เช่น พนักงานขับรถยนต์ พนักงานเลขานุการ พนักงานสื่อสาร ช่างเทคนิค
- (5) เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน มีหน้าที่สำรวจตรวจสอบความไม่ปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้นได้จากเครื่องจักร อุปกรณ์ และเครื่องมือตลอดจนสภาพแวดล้อมในการทำงาน

หมายเหตุ บุคลากรของหน่วยดับเพลิงอาจเป็นบุคลากรประจำหน่วยหรือจากหน่วยงานอื่น
เป็นครั้งคราวก็ได้

3.5.5 คุณสมบัติของบุคลากรในหน่วยดับเพลิง

บุคลากรของหน่วยดับเพลิงต้องมีคุณสมบัติ วิทยุติ ประสพการณ์ สมรรถภาพร่างกายที่เหมาะสมแก่หน้าที่
ดังนี้

- (1) สุขภาพและสมรรถภาพร่างกายบุคลากรทุกคนในหน่วยดับเพลิงต้องไม่มีโรคประจำตัวที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน เช่น โรคหัวใจ โรคลมชัก และต้องมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง และได้รับการตรวจสมรรถภาพร่างกายอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (2) คุณสมบัติหัวหน้าหน่วยดับเพลิงและนักดับเพลิง ต้องผ่านการฝึกอบรมจากสถาบันที่น่าเชื่อถือ หรือหน่วยงานที่ทางราชการยอมรับ และมีความรู้เพียงพอที่จะปฏิบัติงานได้ตามหน้าที่ และมีการจัดทำแผนจัดการทบทวนเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง
- (3) หัวหน้าหน่วยดับเพลิงและนักดับเพลิง ต้องได้รับรู้และรับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องในด้านสภาพความเป็นอันตรายของการครอบครองวัตถุอันตรายของสถานประกอบการ เช่น สารเชื้อเพลิง สารเคมี สารชีวภาพ วัสดุนิวเคลียร์ วัตถุระเบิด วัตถุมีพิษ ที่มีอยู่ในสถานประกอบการ
- (4) หัวหน้าหน่วยดับเพลิงและนักดับเพลิง ต้องได้รับการทดสอบสมรรถภาพร่างกาย ตามหลักของวิทยาศาสตร์การกีฬา

3.5.6 อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล

ต้องเป็นชนิดที่ผลิตได้มาตรฐานหรือผ่านการทดสอบแล้วว่าสามารถใช้งานได้ในการกิจ ประกอบไปด้วยอุปกรณ์ป้องกันภัยที่จำเป็นที่ป้องกันได้ทั้งร่างกายของพนักงานดับเพลิง และใช้ได้กับระดับความรุนแรงที่ได้ประเมินไว้ อย่างน้อย ดังนี้

- (1) หมวกดับเพลิงมีครอบโศปิดหน้าตามระดับความรุนแรงของเพลิงไหม้
- (2) ผ้าคลุมศีรษะและส่วนคอตามระดับความรุนแรงของเพลิงไหม้
- (3) เสื้อดับเพลิงตามระดับความรุนแรงของเพลิงไหม้

- (4) กางเกงดับเพลิงตามระดับความรุนแรงของเพลิงไหม้
- (5) ถุงมือดับเพลิงตามระดับความรุนแรงของเพลิงไหม้
- (6) รองเท้าดับเพลิงตามระดับความรุนแรงของเพลิงไหม้
- (7) เครื่องช่วยหายใจ ประกอบด้วย หน้ากากและถังอากาศ

3.5.7 เครื่องมือและอุปกรณ์ดับเพลิง

ต้องเป็นชนิดที่ผลิตได้มาตรฐานหรือผ่านการทดสอบแล้วว่าสามารถใช้งานได้ในการกิจตามมาตรฐานขั้นต่ำอย่างน้อยดังนี้

- (1) เครื่องดับเพลิงแบบยกหัวตามลักษณะของเพลิงไหม้ ตาม มอก. 332 หรือ มอก. 881 หรือ มอก. 882 หรือมาตรฐานของผู้ทำ
- (2) สายส่งน้ำดับเพลิง ตาม มอก. 695 หรือตามมาตรฐานที่เทียบเท่า
- (3) หัวฉีดน้ำดับเพลิง ตามมาตรฐานสำหรับใช้ในการดับเพลิง
- (4) เครื่องสูบน้ำดับเพลิง ที่สามารถจ่ายน้ำได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องใช้แหล่งพลังงานจากภายนอก

3.5.8 อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่จำเป็นแล้วจำเป็นต้องเป็นชนิดที่ผลิตได้มาตรฐาน หรือผ่านการทดสอบแล้วว่าสามารถใช้งานได้ในการกิจ เช่น

- (1) ไฟฉายหรือโคมไฟชนิดกันน้ำหรือกันระเบิด
- (2) เชือกกู้ภัย
- (3) ขวาน ขอบเกี่ยว มีด
- (4) วิทยุสื่อสาร
- (5) เครื่องมือวัดปริมาณสารอันตราย เช่น สารเชื้อเพลิง สารเคมี สารชีวภาพ วัสดุนิวเคลียร์ วัตถุระเบิด วัตถุมีพิษ
- (6) อุปกรณ์ปฐมพยาบาล

3.5.9 เครื่องมือพิเศษที่ได้ประเมินแล้วว่ามีความจำเป็นที่ต้องมีไว้ใช้ เช่น เครื่องผสมโฟม เครื่องระบายอากาศ ต้องเป็นชนิดที่ผลิตได้มาตรฐานหรือผ่านการทดสอบแล้วว่าสามารถใช้งานได้ โดยคุณลักษณะของเครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก ต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการใช้งานในการกิจและระดับความเสี่ยงที่ถูกประเมิน และควรพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

- (1) ความเข้ากันได้ เช่น ความเป็นสื่อไฟฟ้า การเกิดปฏิกิริยาเคมี

- (2) อัตราการทนไฟของชิ้นส่วน
- (3) ความสามารถในการป้องกันน้ำ หรือป้องกันมิให้เปลวไฟแลบออกจากอุปกรณ์
- (4) ความสามารถในการป้องกันแรงกระแทก แรงเฉือน
- (5) ความสามารถในการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีสารอันตราย เช่น สารเชื้อเพลิง สารเคมี สารชีวภาพ วัสดุไวเคลียร์ วัตถุระเบิด วัตถุมีพิษ

3.5.10 สถานที่ทำการของหน่วยดับเพลิง หรือสถานีดับเพลิง

ควรแยกออกจากอาคารหลัก และพื้นที่ที่เสี่ยงในการเกิดอัคคีภัยหรือพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบที่อาจทำให้เกิดการเสียหาย และควรพิจารณาให้มีส่วนประกอบ ดังนี้

- (1) ส่วนสำนักงานสำหรับอำนาจการทางธุรการ
- (2) ส่วนพัสดุสำหรับจัดเก็บเครื่องมือเครื่องใช้
- (3) ส่วนสื่อสาร
- (4) ส่วนที่พักสำหรับผู้เข้าเวร
- (5) ส่วนเตรียมอาหาร
- (6) ส่วนฝึกอบรม ประชุม นันทนาการ หรือที่ปฏิบัติศาสนกิจ
- (7) ส่วนออกกำลังกาย
- (8) ส่วนห้องอาบน้ำ สุขา
- (9) ส่วนจอดยานพาหนะ และการซ่อมบำรุง
- (10) ส่วนสนามฝึกซ้อมดับเพลิงที่มีความยาวไม่น้อยกว่าระยะฉีดน้ำไกลสุด
- (11) ส่วนจัดเก็บวัสดุเชื้อเพลิงหรือวัสดุอันตราย

3.5.11 การฝึกซ้อม

หน่วยดับเพลิงต้องจัดให้มีแผนการฝึกซ้อม อย่างน้อยดังนี้

- (1) การฝึกซ้อมเพื่อรักษาสมรรถภาพร่างกาย
- (2) การฝึกซ้อมเพื่อรักษาสมรรถนะเครื่องมือเครื่องใช้
- (3) การฝึกซ้อมจำลองสถานการณ์
- (4) การฝึกซ้อมร่วมกับหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยดับเพลิงของส่วนราชการในท้องถิ่น

3.5.12 การเก็บบันทึกเอกสาร

เอกสารที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการบันทึก จัดหมวดหมู่ อย่างเป็นระบบ

3.6 การตรวจสอบและแก้ไข

3.6.1 การตรวจสอบเครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวก

เครื่องมือเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต้องได้รับการทดสอบและตรวจสอบตามมาตรฐานของผู้ทำและข้อกำหนดของกฎหมาย หรืออย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (1) อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดับเพลิงทุกรายการ ต้องได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (2) ตรวจสอบเครื่องช่วยหายใจเดือนละ 1 ครั้ง และทดสอบถังอากาศตามมาตรฐานของผู้ทำ หรือตาม มอก. 358
- (3) เครื่องดับเพลิงยกหิ้วต้องได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และตรวจสอบ และทดสอบตามข้อกำหนดใน มอก. 332 หรือ มอก. 881 หรือ มอก. 882 หรือมาตรฐานของผู้ทำ
- (4) เครื่องมือและมาตรวัดที่ต้องทำการสอบเทียบมาตรวัดต้องดำเนินการตามมาตรฐานของผู้ทำ หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้วแต่กรณี

3.6.2 เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นภาระความดัน เช่น ถังอากาศสำหรับเครื่องช่วยหายใจ ถังดับเพลิงที่กำหนดให้ทำการทดสอบโดยไม่ทำลาย (non destructive testing : NDT) ต้องปฏิบัติตามวิธีการ และกำหนดระยะเวลาของมาตรฐานหรือข้อกำหนดของผู้ทำ

3.7 การทบทวนการจัดการ

3.7.1 การประเมินผล

หน่วยดับเพลิงต้องได้รับการประเมินผลตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งโดยคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้แทนนายจ้าง ผู้แทนจากภายนอก ผู้แทนจากส่วนราชการในพื้นที่

3.7.2 การทบทวนการปฏิบัติงาน

หน่วยดับเพลิงต้องมีการประชุมทบทวนประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการประเมินความเสี่ยงของภารกิจและจัดทำเป็นรายงานเสนอต่อนายจ้าง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.7.3 หลังปฏิบัติการฝึกซ้อมหรือการปฏิบัติการเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น หน่วยดับเพลิงต้องมีการประชุมสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น และบันทึกข้อเสนอต่อผู้บริหารสถานประกอบการ

3.8 การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

3.8.1 บันทึกที่เกี่ยวข้องต้องถูกนำไปวิเคราะห์อย่างเป็นระบบเพื่อการปรับปรุงแผนการดำเนินงาน

3.8.2 การให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมให้ความเห็น เป็นส่วนหนึ่งของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
